

GASILEC

Izhaja poljubno najmanj štirikrat na leto. Posamezne številke 15 vinarjev. V „Zvezi“ združena gasilna društva dobivajo „Gasilca“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

Cene enkratnim oglasom:
cela stran 37 kron 60 vin.,
1/2 strani 18 kron 80 vin.,
1/4 strani 9 kron 40 vin.,
1/8 strani 4 krone 70 vin.
Pri večkratnem oglašanju
:: primeren popust. ::

Glasi „Slovenske deželne zveze prostov. gasil. društev na Kranjskem“.

V Ljubljani, dne 20. marca 1914.

Predsedstvene vesti.

Poštna pošiljatve.

Dogaja se, da se poštna pošiljatve, ki so namenjene »stari« zvezi (Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem) dostavljajo v neprave roke. Da se tem nedostatkom pride v okom, naj se vse pošiljatve namenjene »stari« zvezi odpošiljajo pod naslovom: Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem, v roke načelnika g. Josipa Turka v Ljubljani, ali pa: Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem, v roke poslovodje g. Valentina Mikuža v Šmarju pod Ljubljano.

Predsedstvo.

Shranjevanje »Gasilca«.

Neštetokrat se dogaja, da gasilna društva od centralne zveze zahtevajo pojasnil o zadevah, ki so bile v »Gasilecu« že objavljene in razložene. Ker taka vprašanja povzročajo čestokrat obilo nepotrebnega dela, nasvetujemo gasilnim društvom, naj vestno shranjujejo vsako številko »Gasilca«, da ga imajo vedno pri rokah. Vsako gasilno društvo naj ima po letih in številkah urejenega »Gasilca« v svoji knjižnici.

Predsedstvo.

Imeniki in članarina.

Prve dni letošnjega leta razposlalo je zvezno tajništvo gasilnim društvom iskrovino za imenik članov v izpolnitev, odnosno lanski imenik v popravilo. Ker več društev imenika in tudi članarine zvezi še ni vposlalo, prosimo zaostala gasilna društva, naj imenik in članarino čimprej odpošljejo zveznemu tajništvu. Točnost je znak marljivosti. Pri tej priliki opozarjamo na pravilni naslov zveze.

Tajništvo.

Naročanje »Gasilca«.

Nekatera gasilna društva so v slednjem času naročila po 15 do 20 izvodov »Gasilca« proti plačilu. Ker se s tem pripomore k redni izdaji »Gasilca« postavljamo taka društva za zgled. Pokažimo, da še živimo in da nas ne zatrne nobena sila.

Uredništvo.

Izredni občni zbor.

Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem ima dne 7. junija 1914 ob 10. uri dopoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani izredni občni zbor z nastopnim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo poslovodje.
3. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 1. marca 1914.

Za predsedstvo:

Valentin Mikuž,
t. č. poslovodja.

Josip Turk,
t. č. načelnik.

Pripomnja: 1. Po § 14. društvenih pravil odpošlje vsaka gasilska župa za vsakih 100 članov dva delegata, pod 50 članov se ne vpoštevajo (50—99 = 1, 100—149 = 2, 150—199 = 3, 200—249 = 4, 250—299 = 5, 300—349 = 6, 350—399 = 7, 400—449 = 8 itd.)

2. K občnemu zboru so poleg delegatov vabljeni vsi načelniki gasilnih društev, ki so združena v zvezi. Kjer je načelnik zadržan, naj odpošlje svojega namestnika na občni zbor.

3. Načelniki ali namestniki, če niso obenem delegati v smislu § 14. zveznih pravil, imajo na občnem zboru le posvetovalni glas.

4. Oprava: Gasilski kroj, čepica, sekirica.

Iz odborove seje z dne 1. marca 1914.

I.

Načelnik tov. Turk pozdravi navzoče, omeni svoje korake, ki jih je storil v zvezni zadevi pri dež. odboru in v deželnem zboru. Pri sedanji večini ne pomaga nobena prošnja, nobena interpelacija. Niti za ponosrečena gasilca v Zagorju ob Savi in v Radečah deželni odbor ne da vinarja. Omenjenima gasilcema je nakazal iz zvezne blagajne po 30 K, k čemur prosi naknadne pritrditve. Se odobri. Društva naj si pomagajo s prirejanjem veselice: kar bo mogla, bo storila tudi zveza.

II.

Ker se ima vršiti redni občni zbor glasom zveznih pravil šele leta 1916. se sklone sklicati letos izredni občni zbor in sicer dne 7. junija. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika; 2. poročilo tajnika; 3. slučajnosti. K temu občnemu zboru se povabi vse načelnike gas. društev, ki imajo pri zborovanju posvetovalni glas.

III.

Zvezni poslovodja tov. Mikuž poroča o blagajniškem stanju zveze in o stanju gasilnih društev, ki so združena v Slovenski deželni zvezi prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem, kar se vzame odobruje na znanje.

IV.

Načelnik tov. Turk predlaga, naj se obrne zveza za prispevek na denarne zavode in zavarovalnice. Predlog z nekaterimi dodatki prisotnih odbornikov se soglasno sprejme.

V.

Občnega zbora domžalske in novomeške gasilske župe se ima udeležiti zvezni načelnik.

VI.

Tovariš Petrič predloži nova društvena pravila prostovoljnega gasilnega društva v Postojni in pravila podpornega sklada v pregled in pritrditev.

VII.

Tovarišu Ogorelcu in Minattiju se naroči, da pregleda gasilno društvo v Račni, da priredita pouk in o uspehu poročata.

VIII.

Tovariš Petrič poroča, da se po deželi požarno ogledovanje v smislu § 6. deželnega zakona z dne 15. septembra 1881 vrši površno in da so kraji, kjer se omenjeno določilo sploh ne vpoštevata. Ker je previdnost najboljša prepreka požarov, nasvetuje, naj se pozove politično oblast, da polaga posebno pozornost na določilo omenjenega zakona. Pri pregledovanju mora biti prisoten načelnik gasilnega društva.

IX.

Tovariš Barle predlaga, naj se prične z gasilskim muzejem in z gasilsko knjižnico. Vse gasilske starine, spisi itd. naj se vpošljejo osrednji zvezi, da jih pripravi za muzej ali knjižnico.

X.

Gasilni društvi v Dobračevi in v Ledinah se na lastno željo izločita iz logaške in se priklopita gasilski župi škofjeloški.

Gasilstvo v Ljubljani v letih 1782—1870.

Spisal Justinus.

(Nadaljevanje.)

Poleg omenjenega gasilnega orodja, morala je imeti vsaka ljubljanska hiša v smislu gasilnega reda svoje potrebno orodje. Oblast je izdala l. 1795. v smislu požarnega ozir. gasilskega reda še posebej ukaz, da mora imeti vsaka hiša: Pod streho kad ali čeber z vodo, vedro za vodo iz usnja, platna ali slame, strešno lestev, kramp, lopato, sekuro in kositrasto svetilko. Požarno gasilska komisija, ki je že od leta 1774. sem obstojala, in bila pozneje do 1798 spcjena z okrožnim uradom, pregledovala je hiše in če je našla nedostatek, strogo postopala napram krivcem.

Pri tozadevni kontroli l. 1804. je oblast dognala, da manjkajo omenjene gasilne priprave v hiši mestnega krvnika, ki je bila pa last mestne občine. Okrožni urad je krvnika kaznoval na globo 4 gld 20 kr, kar je krvnika tako ujezilo, da je hotel raje zapustiti stanovanje, kakor plačati globo, posebno, ker hiša ni bila njegova last in bi mu bilo moralo mesto preskrbeti vse te priprave. Tako pa bi se bil on moral za malomarnost mesta pokoriti. Mestni magistrat je nato zanj napravil prošnjo, da bi se mu kazni milostnim potom spregledala in utemeljeval prošnjo posebno z dejstvom, da je krvnik slabo plačan. Nabavili so potem krvniku potrebno orodje, katerega prejem sledeče potrjuje:

»Obstehende Requisiten obligiere ich mich sowohl bei Austritt aus meinem Dienste als auch beim Hinscheiden solche an widrum in guten Stande nicht nur allein zu unterhalten, sondern auch dieselben dem Magistrate in statu quo zurückzugeben. Josef Jakob Freyman, Lorenz Tschopp als erbet. Zeuge.«

Okrožni urad je pa radi tega tako strogo postopal, ker je bil po gasilskem redu primoran skrbeti, da se vsaka ognjenevarnost v kali zatre in radi tega, ker so bile vse ljubljanske hiše v silno slabem in ognjenevarnem stanju. Leta 1804. je skušal c. kr. okrožni urad hišne posestnike pripraviti do tega, da bi hiše ali popolnoma prezidali ali pa vsaj prenovili, ker tega ognjenevarnega stanja hiš ni mogel več prenašati. V to svrhu bi bila država priskočila na pomoč posestnikom s posojili iz posebnega fonda, katerega bi zbrala v ta namen. Država je bila namreč dolžna mnogim hišnim posestnikom za seno, katero so ji bili dobavili leta 1797. ali pa na vojnih obligacijah. Pozvala jih

je torej, da ji te tirjatve podarijo. Iz tega denarja bi dobili posestniki posojila proti 5% obrestovanju, katera bi vrnila zopet državi v malih obrokih. Kako strogo je iz ognjenevarnostnih ozir. postopal c. kr. okrožni urad se vidi najbolje iz dejstva, da je l. 1793. kaznoval mestnega župana z globo 3 gld., ker je pustil tržne lope za knezoškofijsko palačo in semeniščem pokriti z deskami in odstraniti opeko.

Iz istih razlogov se je l. 1799. obnovila odredba, da skednji ne smejo biti v mestu in se jim je prostor določil za mestnim »šintarjem« in pa za »kernom«. Izjemoma se je dovolilo do 4 centov sena ohranjevati v obokanih prostorih ali kleti. L. 1803. se je ta določba malo oblažila.

Že samoobranitev velevala človeku, da se zavaruje proti ognju in njega strašnim posledicam. Motil bi se, kdor bi mislil, da Ljubljanci v 18. stoletju niso imeli smisla za zavarovanje svojih poslopij proti požaru in povrnitve škode za slučaj istega. Iz neke kurende grofa Josipa Wurmbanda iz l. 1799. posnemamo, da je obstajala zavarovalna družba »zwischen Landesmitständen seit undenklichen Jahren«. Plačevalo se je odškodnine za pogo-rele gradove I. razreda 1500 gld., za gospodarska poslopja 600 gld.; II. razreda 1000 gld., za gospodarska poslopja 400 gld.; III. razr. 500 gld., za gospodarska poslopja 300 gld.

Leta 1804. je tedanji okrožni glavar grof Hoheupward nameraval zbrati splošen požarno-zavarovalni fond in je v ta namen pozival Ljubljance k prispevkom.

Kakor danes tako je tudi takrat čuvaj na ljubljanskem gradu »Feuerlärmer im städtischen Zwinger oder Eck-türme«, kakor so ga Ljubljanci nazivali — naznanjal meščanom žalostno novico, da gori. Ogenj je naznanjal s streli z grada in sicer je po predpisu l. 1792. ustrelil trikrat če je gorelo v mestu, dvakrat, če je gorelo v predmestju (Krakovo, Trnovo), enkrat, če je gorelo izven mesta. Poleg tega je izobesil veliko rudečo zastavo (Feuerfahne) v smeri, kjer se je pokazal ogenj, ponoči pa svetilko. Ta predpis glede števila strelav se je l. 1807. spremenil in se je bodisi, da je gorelo v mestu ali predmestju, od tedaj naprej oddalo dva strela. V mestu samem je ogenj naznanjal »plat zvona«, katerega se je bilo po ljubljanskih cerkvah, dalje je ogenj naznanjala z bobnom policijska straža na rotovžu in pa vojaška straža.

Čuvaja na ljubljanskem gradu plačevala je mestna občina in sicer mu je dajala plače 98 gld. 41 kr. Poleg tega mu je pustila v uporabo dve njivi in travnik, za katere bi bila občina lahko dobila 30 gld. najemnine in konečno mu je pustila pobiranje pristojbine za »Ein- und Ableiten« 5 letnih sejmov v znesku 1 gld. 20 kr.

Požarna in policijska komisija, zahtevala je od mestne občine leta 1799., da bi plačevala še 1 čuvaja na gradu. V to svrhu nj bi se zvišal fond na 596 gld. 20 kr., v katerega naj bi prispevali deželni stanovi 306 gld. diferenco pa naj bi plačevala mestna občina. Mestna občina je pa tedaj imela 6903 gld. 48 kr. deficita. Zato naj bi se pokrila primanjkljaj z naklado na vino in sicer 1/2 kr. od maselca. Kako se je razrešilo to vprašanje in kako se je občina izmotala iz te zadeve ni najti v mestnem arhivu ljubljanskem.

Da je oblast pazila posebno zvesto na čuvaja na ljubljanskem gradu, da je vestno vršil svojo službo, ni treba omenjati, kakor tudi ne, da ga je ob vsakem najmanjšem pogrešku bodisi, da je po njenem mnenju prepozno dal znamenje ali ne dovolj močno ali pravilno, klicala na odgovor.

Tako je čuval nad ljubljanskim mestom, do zadnjega prihoda Francozov na Kranjsko. Ti pa so ga odpravili najbrže leta 1809. tako, da so za nekaj časa utihnili streli na ljubljanskem gradu. Ljubljanci pa so močno pogrešali teh vdomčenih strelav, in tako so zaprosili generalnega majorja čefa del Etat, da se čuval in z njim običajni streli zopet vpeljejo na ljubljanskem gradu. Že 22. marca 1810 je izdal nato tedanji generalni policijski komisar Tousaint oklic (Avis au Public) v francoskem in nemškem jeziku, kjer pravi:

»Es wird hiemit dem Publikum bekannt gemacht, daß der Feuerwächter an der hierortigen Cittadele bereits wieder angestellt um die Verfügung getroffen worden sei, daß künftig bey Entstehung des Feuers in der Stadt das Zeichen durch 3, in einer der Vorstädte durch 2, und auf dem Lande durch 1 Kanonnenschuß gegeben wird. Nebstbei wird der Feuerwächter beim Tag die Feuerfahne, dann in der Nacht eine beleuchtete Laterne gegen den Ort der Feuerbrunst ausstellen und durch ein Sprachrohr den Ort und die Gegend angeben, wen sie schnelle Hilfe bedarfen.«

Dalje poziva vse meščane, da hitro pohite v slučaju ognja na lice mesta in vsak prime za določeno mu delo.

Zanimiv je konec tega »Avis an Public«, kjer pravi: »Obschon es unter Drommelschlag verbothen wurde, die zur allgemeinen Wissenschaft angeschlagenen Patente des Gouvernements und anderer Verordnungen abzureissen, so erfreuen sich doch übelgesinnte Menschen, die keinen anderen Zweck als Unordnung zu befördern haben, diese Patente in der Nacht wegzunehmen oder zu zerreißen.«

Iz tega je razvidno, da Ljubljancem francoska vlada ni bila posebno ljuba, če so se znašali celo nad njenimi oglasi. Ker se po večini z malimi izjemami pri nas ravno nasprotno povdarja, zato je ta pojav vsekako značilen in dokazuje, da nimajo popolnoma prav tisti, ki pravijo, da je vladalo splošno zadovoljstvo s francosko vlado na Kranjskem. Vendar to le mimogrede!

Kdor ni prišel k ognju in se ni udeležil gasilne akcije, ta se je moral zagovarjati pred oblastvom. Mestni magistrat vpeljal je preiskavo in moral poročati okrožni oblasti. Kakor je pa na eni strani oblast brezobzirno odsotne kaznovala, tako je v smislu gasilnega reda na drugi strani pravično in radevolje delila v smislu gasilnega reda določene nagrade. Tako nahajamo med obdarovanci nastopne ljubljanske meščane: n. pr. l. 1791. Urbana Lasniga, 1817 Tomaža Mlakarja, Ivana Dimitza, Petra Potonbniga, Ivana Scherbitza, Jurija Mallitscha, Jerneja Dimitza in Blaža Koschirja itd.

Med onimi, ki se požarne akcije niso udeleževali pa gostilničarje in peke, ki so bili za to kaznovani na denarno globo v 1 gld. do 4 gld.

Reditelji pri ognju: požarni komisariji so imeli posebno uniformo, t. j. natikali so si na pokrivalo rudečo perjanico, v gumbnico suknje pa rudečo kokardo. Red vzdrževali pri ognju so vojaki, ki so se pa napram meščanstvu jako surovo vedli. Pretepavali in suvali so meščane tako, da se je meščanski odbor l. 1792. bil primoran obiniti s pritožbo na vlado za odpomoč.

Tudi pozneje se je vedno čulo o pritožbah. Pri nekem požaru na sv. Petra predmestju je l. 1807. manjkalo kar 22 »viertelmajstrov« in direkturjev« brizgaln. Ko jih je oblast pozvala na odgovor so se ti zagovarjali takle:

»Viertelmeister und Spritzendirekteurs waren größtentheils auf ihren Posten und sind bei dem Feuer theils vom Militär mißhandelt, theils zum Wassertragen gehalten worden, indem bekanntermaßen die Unordnung groß war. Sie bitten sämtlich, das Militär künftig bei derlei traurigen Anlässen dahin zu vermögen, daß es sich von Schlagen und Stossen enthalte, damit die Ordnung beibehalten werde.«

Ker pa v splošnem ni bilo nikakega reda ob požarih, rodila se je že leta 1807. ideja po posebni plačani požarni bramb, katero je sprožil Niklas Sterk, »viertelmajster« kapucinskega predmestja, ki pravi: »Nimmt sich die Frechheit die löbl. Feuerlöschkommission auf folgende Gegenstände aufmerksam zu machen:

1. Die Erfahrung hat es sattfam bewiesen, daß beim letzten Stand der Spritzen, bei aller Bereitwilligkeit solche an Ort und Stelle zu bringen es doch meist an hinlänglicher Bedienung derselben gebricht, statt daß selbe mit 12 robusten Menschen gleich getrieben werden sollten, sieht man öfters nur 6 oder 8 schwache Menschen an derselben Hängen, die nicht im Stande fein der

Spritze nur die Hälfte der gehörigen Wirkung zu geben.« — Radi tega predlaga Sterk, da bi se določilo k vsaki brizgalni po 36 ali 24 močnih ljudi, ki bi se menjavali in katerim naj bi komisija določila plačo ali nagrade. Z drugimi besedami priporoča stalno plačano požarno brambo.

2. Zanimivo je še, kar dalje pripoveduje Sterk, o neredu ob priliki ognja. Kadar se orodišča odpro, tedaj »laufen 100 von Menschen vorbei und nur wenige beladen sich mit einigen beim Feuer so nothwendigen Feueremyern. Diese werden nur nach jedes Gutdünken da oder dorthin geworfen, dadurch ruiniert und am Ort und Stelle wenn man es benöthiget, fehlen sie und die Reihen können lange nicht zu Stande gebracht werden.« Predlaga vsaj poseben voziček za te posode, na katerega naj bi se jih po 50 skupaj naložilo in katerega bi 2 možka peljala na kraj ognja.

Gasilstvo v kranjskem deželni zboru.

Znano je, da je kranjski deželni odbor lani mahnil po kranjskem gasilstvu in da je idealno organizacijo razdvojil na »izvoljene« in »zavržene«. Blagor tistim, ki so izvoljeni in gorje tistim, ki so zavrženi, tako vabi kranjski deželni odbor kranjska gasilna društva iz »stare« v »novo« gasilsko zvezo. 36.000 K na leto ima za tiste, ki so se pririli do korita, počen groš pa za tiste, ki so ostali nad strankami. Da je to krivica, da ji ni para, o tem ni, da bi govorili. Jasno je, da gasilna društva, ki so ostala zvesta »stari« gasilski zvezi, nimajo nikakega zaupanja do deželnega odbora in zategadelj razumemo, zakaj je poslanec g. Josip Turk v seji deželnega zbora dne 19. februarja t. l. stavil samostojni predlog na izpremembo deželnega zakona od 20. decembra 1884, št. 17, odnosno od 28. oktobra 1911, št. 41, ki se glasi:

Visoki deželni zbor skleni:

Zakon od veljaven za vojvodino Kranjsko, s katerim se izpremene §§ 6., 7., 8. zakon. od 20. grudnia 1884 št. 17 dež. zak. in odnosno zak. od 28. vinotoka 1911 št. 41 dež. zak.

Na predlog deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako - le:

Člen I.

§§ 6., 7. in 8. zakona od 28. vinotoka 1911 št. 41 dež. zak. o doneskih, ki jih plačujejo požarne zavarovalnice in družbe v korist gasilnim stvarjem in v podpore ponesrečenim gasilcem se v sedanjem besedilu razveljavijo in se odslej glase:

§ 6. Dve in enoodstotne doneske odmerja, pobira in upravlja deželni odbor.

§ 7. Dveodstotne doneske razdeljujejo po razmerju vplačil in na podlagi v okrajih in občinah vplačanih prispevkov politične oblasti prve instance in sicer:

- a) občinam, kjer ni gasilnih društev,
- b) gasilnemu društvu, kjer je v občini gasilno društvo,
- c) gasilnim društvom, v občinah, kjer je več gasilnih društev in sicer po razmerju izvršujočih članov.

Enoodstotne doneske razdeljuje politična oblast druge instance sporazumno s političnimi oblastmi prve instance in sporazumno z gasilsko organizacijo, kateri pripada ali je pripadal prosilec.

§ 8. Pravilno porabo prispevkov nadzira pri občinah in neorganiziranih gasilnih društvih deželni odbor, pri organiziranih gasilnih društvih prizadeta gasilska organizacija.

Pri nepravilni porabi prispevkov sme politična oblast odtegniti prispevke in sicer:

- a) občinam in neorganiziranim društvom na predlog deželnega odbora,
- b) organiziranim gasilnim društvom na predlog organizacije, kateri pripada gasilno društvo.

Odtegljaji v teh slučajih pripadajo v korist drugim opravičencem v okraju.

Člen II.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi.

Člen III.

Mojemu ministru za notranje zadeve naročam, da ta zakon izvrši.

V formalnem oziru predlagam, da se predlog odkaže ustavnemu odseku.

Predlog je prizadete kroge neprijetno dirnil; padli so po g. Turku in po njegovih tovariših iz deželne zbornice, češ, da prodajajo avtonomijo. Mi se Turkovemu predlogu ne čudimo, zakaj tudi nam je ljubši pošten in pravičen absolutizem kot terorizem in pristranska avtonomija.

Tudi deželni poslanec g. dr. Ravnihar razume položaj kranjskega gasilstva in zagradel se oglasi v eni naslednjih sej deželne zbornice k besedi ter na podlagi podatkov iz proračuna, dokaže, da ima dežela letnih 36.000 K od zavarovalnic, ki jih morajo plačevati od premij. Ta vsota je deželi poverjen denar in se ima razdeliti med gasilska društva. To niso izdatki, ki obremenjujejo deželo. — Kranjska gasilna društva so stala do zadnjih let izven vsakega političnega boja, bila so zgolj humanitarne institucije. Nikdar se ni zgodila kakšna pristranost, marveč vsa gasilna društva in gasilska zveza so imela pred očmi samo svoj človekoljubni cilj. To je pripoznala tudi vlada, ki se je prepričala o delovanju našega gasilstva. Tudi deželni odbor je znal ceniti do zadnjih let delovanje gasilstva in sklenil zakon, da dobe gasilna društva to podporo. Tako je bilo do zadnjega časa. Deželni odbor je delil te podpore gasilnim društvom in zvezi in zveza je tako uspevala, da je imela nazadnje blizu 180 gasilnih društev s kakimi 6000 gasilci. Do predlanskega leta je tudi deželni odbor cenil to delovanje, tedaj pa je deželni odbor razsvetlil sveti Duh, da je začel domnevati, da delovanje gasilnih društev ni več nepristransko, dasiravno ni mogel očitati nobenemu društvu ničesar konkretnega. Začel je izpraševati, kak duh vlada v društvih in enako, in končno je dobilo od v zvezi včlanjenih društev samo 63 društev podporo, 122 pa ni bilo deležnih te podpore. Brez dvoma je s tem v zvezi strankarska politika in ker društva niso hotela slediti na to polje, so jim odtegnili podporo. Ustanovila se je nova deželna zveza in od tega časa so gasilna društva, ki so v prvotni zvezi, brez podpore. Oglasil sem se k besedi, da protestiram proti takemu postopanju deželne zbornice. — Poslanec g. Turk je vložil samostojni predlog, ki se je odkazal odseku. V tem predlogu je tudi načrt zakona, da naj deli iz tega, deželi zaupanega denarja, podpore gasilnim društvom nepristranski faktor, deželna vlada, ali sama, ali pa potom okrajnih glavarstev. — Rekli boste sicer, da hočem kršiti avtonomijo. Tega mi pa ne more nobeden očitati, ker bi smel govoriti o tem le oni, ki sam varuje avtonomijo čisto in je ne blati sam. Tako očitane bi bilo ravno tako, kakor če bi rekel zločinec, ki ga dobimo in flagrantni, da se mu kršijo državljanske pravice in omejuje osebna svoboda.

Končno predlaga še specijalno, da se dovoli zvezi za izdajanje »Gasilca« in druge potrebe 1600 kron, »Ljubljanskemu gasilnemu in reševalnemu društvu« pa 6000 kron.

Mi dobro vemo, da je vse to bob ob steno, ker poznamo razmere v deželnem odboru in ker vemo, da ne zna tolmačiti starodavnega reka: »Justitia fundamentum regnorum«.

Oče in sinova.

Presim Vas, gospod urednik, objavite v »Gasilcu« povestico, ki jo je povedal neki načelnik članom svojega gasilnega društva, in je nekaterega nezadovoljnega utešila, do-

bre pa okrepila. Kot uvod k tej povestici menil je načelnik, da sliši od več strani, kako društvo ruje proti deželnemu odboru. Na vprašanje: Kako? se mu je reklo, »ker ne pristopite k »novi« zvezi.« Vpraša tovariše: »Ali je to ruvanje proti deželnemu odboru, če društvo že dolga leta deluje po geslu »Bogu v čast, bližnjemu v pomoč«, pri tem pa vstraja pri zvezi, ki je bila 25 let prva in edina. Ali se vtika društvo v politiko? Ali sili člane, kako naj eden ali drugi voli? Ali ni že šlo društvo mnogokrat ob požarih celo v druge občine v pomoč? Ali ni prav, da ostane društvo zvesto ustanovitelju vsega gasilstva na Kranjskem, g. ces. svetniku Doberletu? Očita se društvu liberalizem, ker pride včasih kak g. zvezni odbornik društvo nadzirat. Saj mora vendar društvo moči, ki so v delu za gasilstvo že osiveli, spoštovati in z veseljem sprejemati — ali ne?« »Vse to je res!« pravi kak »dober« prijatelj, »ali če se ne vpišete v »novo« zvezo, ne dobite deželne podpore!« Nato mu odgovori načelnik s sledečo povestico:

Neki oče je imel dolgo časa enega samega sina. Dokler je bil majhen, ga je negoval, kolikor je pač najbolje znal in vedel. Ko je pa sin odrasel, delal je očetu v veselje in zadovoljnost. Oče mu je dal 185 njiv, travnikov in gozdov ter mu rekel: »Tvoje je vse, kar je moje!« Zgodi se pa, da dobi ta oče za 25 let še enega sinčka. Kakor je prej ljubil prvega, tako posveti sedaj vso svojo ljubezen drugemu. Ne da bi se oziral na prvega in mu privoščil vsaj kako drobtinico z bogate mize, še jemati mu začne, kar mu je že prej dal. Zdaj mu vzame njivo, zdaj travnik, zdaj to, zdaj ono. Pobere mu že 90 delov in še novih prikupe sinčku. 25letni sin pa dela dalje, dela dobro, uverjen, da bo oče prej ali slej, na vsak način pa na smrtni postelji izprevidel, da mu dela krivico, ker mu jemlje brez vzroka, kar mu je že enkrat dal. Prepričan je, da mu poreče oče nekega dne: »Oba sta moja ljuba sinova, obema hočem biti dober oče!«

Ta oče je deželni odbor, 25letni sin — »stara«, 2letni sinček pa »nova« zveza.

Ali je prav, če se zahteva, naj 25letni sin, t. j. »stara« zveza da malemu bratcu, t. j. »novi« zvezi vse, kar ima, t. j. vsa svoja društva?

Ali smejo stara društva pustiti začetnika, ustanovitelja vsega gasilstva, g. ces. svetnika, ki je posvetil pol stoletja gasilstvu, — **sramotno na cedilu? Ali bi bila to zvestoba in hvaležnost?**

Ali si moremo misliti, da se ne bo naš oče, t. j. deželni odbor vendarle spomnil na svojega starejšega sina, t. j. naše »stare« zveze in njenih društev — in mu dal, kar mu gre, zlasti še, ker mu ne more očitati, da sovraži svojega bratca?

Kamen bi moral imeti namesto srca oče, ki bi se ne spomnil slednjich na 25letnega sina in tudi mi upajmo, da bodo deželni očetje prej ali slej rekli: »Obe zvezi sta naša otroka — **razlike ne sme biti!**«

Do takrat pa, delajmo dobro, delajmo zvesto — drug drugemu: **Na pomoč!**

Napredki na polju gasilstva v poslednjem času.

Marljivi opazovalec gasilskega gibanja pač ne more prezreti, da motorna moč bolj in bolj spodriva ročno delo in da dandanes že na vseh koncih in krajih vporabljammo par, bencin ali elektriko za gonilno moč. Ta preobrat pride posebno v gasilstvu do veljave, zlasti v inozemstvu, kjer stremijo za tem, da porabljajo motorno moč ne le za prevažanje gasilnih priprav, marveč tudi za gonjo brizgalnic itd. Mehanične lestve švigajo dandanes na pnevmatičnih kolesih z motorno močjo na pogorišča, kjer se električno ali pnevmatično, ali pa z ogljenčevo kislino dvigajo in raztezajo. Skratka, skoraj vse funkcije, ki smo jih doslej

opravljali z rokami, opravlja dandanes stroj. Oglejmo si nekoliko te najnovejše iznajdbe.

Največji napredek in največjo izprememeno opazamo pri brizgalnicah. V prvi vrsti so **bencinove motorne brizgalnice**. V tem oziru je merodajno inozemstvo, zakaj tu so konstruirali brizgalnice, pri katerih so nadomestili bat in batno črpalo, s takozvano centrifugalno črpalnico. Ta brizgalnica ima cilindar, v katerem cirkulira lopatast delilec, ter vodo črpa in dovaja na vodilno kolesje. Centrifugalna črpalnica ne črpa sama in jo je treba, če hočemo, da deluje, zaliti z vodo, ali pa jo moramo zvezati s posebno črpalnico, ki vse kota in kotičke centrifugalne črpalnice napolni z vodo. Centrifugalno črpalnico imenujemo tudi turbinsko črpalnico in se čestokrat nadomešča s Klingerjevo vrtilno ali rotacijsko črpalnico. Obe pa rabita 100 % moči več kot batna črpalnica. Pri prvi pritiska, na katerem je konstruirana črpalnica, nikakor **ne smemo** prekoračiti, in če se ne pojavijo nedostatki, ker so zaprte izpuhne zaklopke in vsled tega nastane večji pritisk, ventilov pa ni, jame voda v krogu cirkulirati po turbini. Batna črpalnica pa ima avtomatične varnostne zaklopke, ki jamejo sami delovati, ako so odvodne odprtine zaprte.

Velikomestna društva prav rada rabijo te vrste črpalnice, ker turbinka dovaja mnogo vode, stroj deluje z veliko rotacijo, dosega se močen dolg in visok curek, toda porabljajo pa veliko moči. Za naša gasilna društva so vselej bolj priporočljive batne črpalnice, ki delujejo s 50 % prihrankom moči in dosežajo manjšo rotacijsko brzino, le 250 obratov v eni minuti; zaklopke so lahko dostopne in se tudi lahko zamenjajo. Nadzorovanje je dokaj lažje kot pri turbinki. Poprave pri batnem stroju se lahko izvrše, dočim se poprave na turbinkah morejo izvršiti le v tovarni, kjer so kot specialiteta izdelane. Gasilna društva na Češkem in Moravskem doslej ne kupujejo takih strojev, le poklicno gasilstvo v Pragi in v Plznu ima črpalnice z večjim delovanjem. Tovarna Smekalova na Smihovem je konstruirala slično brizgalnico na bencinov motor, ki ima 2 cilindra in 12 HP. Motor je pritrjen na sprednjem delu voza, kakor pri gasilnih društvih v Parizu, ki se vžiga z elektriko. Plin dovajata 2 plinovoda, pri čemer drug drugemu služita za rezervo. Pri skrajno težkem delu lahko delujeta oba plinovoda. Bencin se rabi ali lahek po 630° Be, ali težji po 740° Be. Moč prenaša zobato kolo na črpalnico, ki je pritrjena na zadnjem delu voza ter črpa in meče na obeh straneh. Črpalnica ima varnostno zaklopko, ki odvaja preobilo vode, če nastane prevelik pritisk.

Motor ima avtomatično delujoče črpalne in mehanično regulirajoče izpuhne zaklopke, napravi približno 500 obratov v minuti in dobiva ohlajalno vodo neposredno od batne črpalnice. Pred bencinovim motorjem je omarica za orodje, rezervar za vodo in bencin. Spremaj je napravljen sedež za tri gasilce in od tod zavora do zadnjih koles. Za sedežem je ročna črpalnica, ki daje približno 150 litrov vode in ta se porablja, če odpove bencinov motor. Cela brizgalnica tehta približno 1200 kg. Črpalnica zamore dati 400 litrov vode v eni minuti kot hidrofor brez ročne cevi ter dosega 37 m dolg curek. Motorju zadošča za visoki pritisk približno 10 atm., toraj dovelj za 200 m cevi in za več, pri manjši strmini. Voz ima normalno širino in se izredno lahko prevaža.

Stroj stane 4 do 6 tisoč kron.

Inozemski bencinovi motorji se spajajo izključno le s turbinko, pri dajatvi 300 litrov vode so pa zvezani neposredno z motorjem in ker motorji ne teko tako hitro, kakor turbine, se prenaša moč z zobatim kolesjem. Te vrste brizgalnice imajo motorje vedno na zadnjem delu voza, da jih je mogoče lahko in hitro spraviti v tek, turbine (turbinske črpalke) pa so vedno sredi voza, in sicer so izdelane tako, da jih je mogoče rabiti na obeh straneh. Ker je brizgalnico treba zalivati z vodo, ima zgoraj rezervar ali je spojena z malo ročno brizgalno, ki izsesava zrak iz turbine, ki se nadomesti z vodo. Motor ima vodni hladilnik z ventilatorjem in cirkularnim hladilnikom, tako, da

vedno redno deluje. Vsi motorji imajo mehanske vpušne in izpušne zaklopke. Za vžiganje služi elektromagnetičen vžigalec z avtomatičnim zaskokom v trenutku užiga. Pli-novod je normalen, toda bolj priporočljivi so stroji z dvema plinovodoma, ker stroj odpove, če bencin ni čist in če nesnaga pride v plinovod.

Pri večjih turbinovih brizgalnicah se čestokrat porablja neposredno spajanje, dočim je pri manjših bencinovih brizgalnicah, kjer turbina napravi 3000 obratov in ima bencinov motor manjšo rotacijo, potrebno, da se spaja z zobatim kolesjem ali s Conventrijevo verigo s turbino. Vse turbine imajo praznomer kakor tudi tlakomer, da izvemo, če imamo v turbini praznoto ali tlak, ter imajo dvojno, dovodno in odvodno zaklopko. Nekatere tvrdke kombinirajo take turbine, da okoli cilindrov turbine teče voda, s čemer se ohlaja; pri tem se štedi voda in izdatek za hladilni aparat. Napram temu se turbinova črpalnica steži, ker jo je treba obdati z obodom. Turbinova brizgalna se le redkokdaj montira na dvokolnice, marveč le na četverokolnice. Na sprednjem delu voza je sedež za 2—4 moče in zavora do obeh zadnjih koles. Stroji na 4 kolesih tehtajo 900—1800 kg, kakoršna je moč in velikost turbine. Z uspehom se izdelujejo tudi manjši turbinovi stroji, dajoč po 150—200 litrov vode z dvocilindri-skim motorjem manjše vrste.

Turbinove brizgalne imajo to lastnost, da jih je treba shranjevati na zakurjenem prostoru ali vsaj na takem kraju, kjer gorkota ne pada pod ničlo. Samoposebi se razume, da vsako gasilno društvo nima takih prostorov in zategadelj te brizgalne niso za vsako gasilno društvo.

Poleg bencinovih brizgalen so dandanes v rabi tudi električne brizgalne. Spočetka smo mislili, da se vpeljejo povsod električne brizgalnice, kjer se napravljajo električne centrale in kjer se porablja elektrika za razsvetljavo, mlatitev itd., toda to se iz tehničnih razlogov ni izvršilo. Električni motor ima namreč enake lastnosti kakor bencinov motor. Ako ga denemo na kraj, kjer je hudo mraz, rad odpove, ne steče, lahko zgori svitek in rad nastane kratki stik. Tudi so se električne centrale prepričale, da se pri treskanju in neurju ne more zanašati na električni tok. Čestokrat se dogaja, akoravno ima naprava strelovod, da trešči v napravo in pretrga žico, tako, da je lahko celo mesto brez luči, kakor se je pred kratkim pripetilo v Podebradu na Češkem.

Električne brizgalnice so po navadi na četverokolesnih vozih, motor je sredi voza in je ponavadi pokrit. Na sprednjem delu voza je omara z reostati in nad dinamo navijak za 100 m žice, na zadnjem delu voza pa je turbinova ali batna črpalnica. Ker smo o tem že govorili, ni da bi črpalnico znova opisovali.

Električne brizgalnice imajo veliko prednost, ker ni navijanja; takoj delujejo, če so v redu, ako le premaknemo svod, ki dovaja tok. Po drugi strani so motorji zelo občutljivi, radi se zgrejejo in tudi vnamejo. Pri električnih brizgalnah je toraj treba dobro paziti. Tu je treba pripomniti, da morajo imeti motorji električne brizgalnice dovelj močno bakreno žico, ker se drugače ne more računati na delovanje dinama, ker se sicer žice zgrejejo, izolacija pokvari, in stroj neha delovati.

Pri parnih brizgalnah v slednjem času ne opazamo posebnih izpremen, te so na vrhuncu popolnosti, tako, da ni pričakovati bogvekakšnih izboljšanj. Razpravljalo se je le o napajanju parne brizgalne z napajalno strojno črpalnico, ki bi je neposredno gonil motor, toda z $\frac{1}{3}$ obratov.

Vsled počasnega delovanja črpalnice je delovanje popolnoma zanesljivo in potemtakem tudi napajanje kotla bolj gotovo in točno, kot pri prejšnjih, kjer je bila napajalna črpalna spojena s parnim strojem. Do tega izboljšanja je dovedlo večletno opazovanje. Dognano je, da vse parne brizgalnice, pri katerih je napajalna črpalnica spojena neposredno s strojem in dela ravno toliko obratov, slabeje deluje in vodo nezanesljivo dovaja. Res je, da je v rezervi še ena napajalna črpalnica, vendar pa je stroj, če je po-

raben za vse funkcije, vsekako treba opremiti s pravim napajalom. Mazanje je prirejeno tako, da se vsi deli stroja lahko mažejo na enem kraju. Tudi zračnjaki (Windkessel) parne brizgalne so zvečani, da je tok stroja mirnejši. Parni kotli so nekoliko manjši, iz jeklenega pleha izdelani s šibkejšimi stenami. Taki kotli hitreje proizvajajo par in par dobro vzdržujejo na predpisani višini. Preje so imele parne brizgalne tudi bronaste cevi, pri novih kotlih pa so slednji čas izginile in kotli se izdelujejo iz boljšega materiala. Tvrdba R. A. Smekal je pred kratkim iznašla posebno varnostno zaklopko, ki je na črpalnici parne brizgalne. Ako bi pri polnem delovanju brizgalne odpovedala izpušna zaklopka, jame delovati varnostna zaklopka. Pri parnih črpalnicah ni večjih izpremen; izdelujejo se tako, da na obeh straneh črpajo in mečejo vodo. Sesalo in tlak sta izdelana ob obeh straneh, tako, da se stroj lahko rabi na obeh straneh in da ga ni treba obračati. Kotel je opremljen z jeklenimi cevmi, svitkom, da pregreva par. Ta misel je zares srečna, ker se ravno pri parnih brizgalnicah hitro in veliko para rabi, vendar je to izboljšanje po našem mnenju le tamkaj na mestu, kjer se parna brizgalnica strogo nadzira. Prostovoljnimi gasilnim društvom te kombinacije ne moremo priporočati, ker se lahko zgodi, da preveč zgrete, ogrevalne cevi počijo ali pa se pretrgajo in parna brizgalnica neha delovati. Moderna tehnika je slednji čas dognala, da se napajalna voda zgreva in od olja očisti, ker olje kotlu škoduje in ker je slab prevajalec gorke. Napajalna voda se zgreva že na potu v kotel, ker teče skozi ogrevališče, tako da pride precej razgreta v kotel, kar kotlu le koristi, zakaj, če kotel napolnimo z mrzlo vodo, napravi se mrzla para, ki več ali manj kotlu škoduje.

Znana zanesljivost v delovanju je parnim brizgalnicam ostala in lahko trdimo, da so parne brizgalnice še vedno najzanesljivejši brizgalni stroji. Strežba parne brizgalnice ni komplicirana in s pazljivostjo jo lahko vodimo. Dandanes, ko so parni stroji že povsod razširjeni, se pač lahko najde strojnik, ki razume strežbo parne brizgalnice. Gotovo bo še nekaj časa poteklo, preden se iznajde in konstruira stroj, ki bi mogel konkurirati s parno brizgalno.

Važne napredke so dosegli slednji čas tudi z gasilskimi avtomobili. Za prvenstvo se bore tri gonilne sile: parna brizgalnica, električni motor in bencinov motor. V dokaj trdem boju med tuzemskimi in inozemskimi gasilskimi kapacitetami je podlegla parna brizgalnica, ki se je doslej dobro obnašala, in sicer iz teh razlogov, ker je pretežka in prekomplicirana in ker je treba držati kotel vedno v tlaku. Na mesto parne brizgalne je stopil električni motor, ki ima za gonilno moč akumulatorje, ki so na sprednjem delu voza. Električni avtomobil se je vedno dobro obnesel, takoj lahko steče in zadosti vsemu, kar se mu obesi. Edina napaka je to, da je poraben le za gotovo daljavo, za približno 40 km, dotle, da poide električna energija v akumulatorjih. Kakor hitro poide energija, ni mogoče dalje. Do tega seveda nikdar ne pride, vendar pa je to napaka, ki se po vsej pravici pripisuje elektromobilu. Iz obzega se je napravila kombinacija: elektromobil za vožnjo, parna brizgalnica za brizganje; s parom se proizvaja električna energija, ki služi za prevažanje. K temu se je pritihtopil drug konkurent, bencinov motor. Temu se je spočetka po pravici podtikalo, da je nezanesljiv in kompliciran, vendar pa vse kaže, da bo zmagovalac pri gasilskem avtomobilizmu. Dandanes imamo že avtomobilne brizgalne, s katerimi se pripeljemo k ognju in takoj lahko jamemo delati, in to vse z bencinovim motorjem.

Za črpanje se porabljajo turbinove rotacijske ali batne črpalnice. Ti stroji so močni, ker se po navadi porabljajo za prevažanje moštva in različnega gasilskega orodja.

Avtomobilne lestve so dandanes tako popolne, da je človeška moč res skoraj nepotrebna. Vse posle upravlja stroj. Kakor hitro pridemo z bencinovim motorjem na pogorišče, nam elektromotor postavi in zdaljšuje lestvo, ali pa jo zdaljšamo z ogljenčevo kislino. Po najnovejših iz-

najdbah takoj po prihodu na pogorišče jame avtomobilna brizgalna delovati, lestva se s pritiskom turbine postavi in elektromobilno podaljša. Cev se obenem z lestvo dviguje, tako, da ni treba drugega, kakor splezati na lestvo in vzeti cevko v roke. To je gotovo višek gasilske tehnike, ker vse upravlja stroj in povsod izpodriva človeško moč.

Društvene in župne zadeve.

Postovoljno gasilno društvo v Mostah pri Ljubljani je imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 11. januarja t. l. in zopet je bil izvoljen za načelnika Fr. Suppan, žel. v Novem Vodmatu; za podnačelnika Fr. Bricelj, pos. Moste; tajnik Jakob Menart; blagajnik Ivan Kovič, posest.; v odbor: Fr. Novak, pos., Josip Makovec, pos., Avg. Marlenič, And. Svetek, pos., Fr. Zorman, pos. Predpustna veselica se je vršila 1. februarja t. l. »Pri Joškotu« na Selu.

Prostovoljno gasilno društvo v Notranjih Goricah je imelo dne 11. januarja redni občni zbor in volitev. Izvoljen je načelnikom Jakob Kušar, podnačelnikom Anton Novak, oba posestnika iz Notranjih Goric, tajnikom Franc Kušar, blagajnikom Jožef Selan. V odbor so bili izvoljeni Franc Sojer, Franc Mausar, Franc Kenk. Namestnikom pa Janez Čot in Jožef Ferček.

Občni zbor prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Kranju se je vršil dne 11. januarja 1914 v mestni dvorani. Načelnik pozdravi navzoče zborovalce v prvi vrsti častnega člana, trobentača-vodnika Frana Eržena ter z obžalovanjem naznani, da se častnemu načelniku Karolu Jägru vsled bolezni ni mogoče udeležiti občnega zbora. Nadalje omenja načelnik vse važnejše dogodke v preteklem društvenem letu ter med drugim tudi poudarja, da je društvo še vedno včlanjeno pri stari deželni gasilski zvezi, katera čuva nad društvom kakor skrbna mati nad otrokom, in da bi bilo to kaj nezaslišanega, če bi brez povoda prestopilo k novi gasilski zvezi. Če bi se pa dalo društvo od katerekoli strani uplivati ali terorizirati, potem bi ne bilo več prostovoljno, ampak neprostovoljno društvo. Društvo je bilo, je in mora tudi ostati nevtravno, kar vsi navzoči z odobravanjem potrjujejo. Konečno se spominja načelnik v preteklem letu umrlih podpornih članov gg. Petra Bajželja, dr. Josipa Kušarja, Franca Šumija, Ferdinanda Hlebša, očeta našega častnega člana g. Mihaela Pučnika in tovariša Alojzija Masterla iz Stražišča ter prosi navzoče zborovalce, da se v znak sožalja dvignejo s sedežev, kar tudi store, in da se ta čin pietet zabeleži v zapisnik občnega zbora. Tajnik Jurij Depoli poroča, da se je dne 12. januarja 1913 vršil društveni redni občni zbor, pri katerem so bili izvoljeni naslednji: Janko Sajovic, načelnikom, Karol Depoli podnačelnikom, Jurij Depoli tajnikom, Ivan Pirc blagajnikom, Franc Špenko star. vodnikom plezalcev, Anton Bidovec njegovim namestnikom, Karol Ažman vodnikom brizgalničarjev, Ivan Rakovec njegovim namestnikom, Anton Drukar vodnikom varuhov, Lovro Grohan njegovim namestnikom, Franc Holzhaacker vodnikom reševalnega oddelka, Franc Špenko star., njegovim namestnikom. Mestna občina je priglasila tri poverjenike in sicer: gg. Karola Jägra, Ivana Jagodica in Antona Šinkovica star. Dne 16. februarja 1913. se je vršila službena obljuba za dobo dveh let. V preteklem društvenem letu sklepal je odbor v petih sejah. Požara sta bila dva in sicer: dne 6. maja v tovarni za izdelovanje perila gosp. Edmunda Kotzbeke in dne 9. novembra pri knjigovezu gosp. Viljemu Požgaju. Društvo prihitelo je v obeh slučajih takoj na lice mesta in se je posrečilo v najkrajšem času požar omejiti. Odbor naprosil je zavarovalnice za podporo v pokritje ogromnih stroškov pri požarih ter prejel podpore samo od naslednjih zavarovalnic: »Dunav« in Graška vzajemna zavarovalnica, katerima izreče najtoplejšo zahvalo. Reševalni oddelek je nastopil v šestih

slučajih. Skupnih vaj je bilo sedem. Društvo nastopilo je v 20 slučajih; deloma korporativno, deloma po deputacijah. Dne 4. maja odlikovan je bil vodnik Anton Drukar s častno kolajno za petindvajsetletno zaslužno delovanje na polju gasilstva in rešilstva. Konečno omeni, da šteje društvo 7 častnih, 69 podpornih in 52 izvršujočih članov. Tajnikovo poročilo se soglasno sprejme. — Blagajnik Ivan Pirc poroča, da je bilo v pretečenem društvenem letu skupnih prejemkov K 1263.36, skupnih izdatkov pa 1816 K 92 vin., tako, da se je več izdalo nego prejelo K 553.56. Društveno premoženje znaša K 866.65. Nato se izreče mestni občini za redno letno podporo in podpornim članom za njih prispevke najtoplejšo zahvalo. Poročilo blagajnika se soglasno odobri ter se mu na predlog načelnika podeli absolutorij in izreče najtoplejša zahvala za njegov trud in požrtvovalnost. — Volitev treh delegatov za redni občni zbor »Okrajne gasilske zveze štev. 8. v Kranju«. Na predlog blagajnika Ivana Pirca se soglasno sklepe, da se voli per acclamationem ter se izvolijo delegatom naslednji: načelnik Janko Sajovic, tajnik Jurij Depoli in vodnik reševalnega oddelka Franc Holzhaacker. — Ker se ne zglašijo nihče k slučajnostim, zahvali se načelnik navzočim za udeležbo, jih navdušuje na skupno in složno delovanje ter jih prosi, da ga tudi v naprej z isto vnemo in vztrajnostjo podpirajo v tem težavnem toda plemenitem poklicu v korist svojemu bližnjemu, kakor doslej. Konečno spominja se načelnik Najvišjega zaščitnika gasilstva Njega Veličanstva našega presvitlega cesarja ter veli navzočim zborovalcem, da mu zakličejo trikratni »Slava« in zaključijo XXXV. redni letni občni zbor.

Iz Šmarija. Naša požarna bramba je priredila 13. februarja našemu nadučitelju k njegovemu godu lepo podoknico. Gospod nadučitelj Mikuž je namreč tudi načelnik naše požarne brambe in se je pod njegovim vodstvom društvo lepo razvilo. Šmarije je lahko ponosno na svojo požarno brambo. Naši gasilci pa znajo ceniti delo g. nadučitelja, zato so mu priredili podoknico. Pa tudi prebivalstvo v šmarski dolini je v tem oziru istega mnenja in spoštuje gospoda nadučitelja. Gasilci so priredili bakljado v kroju, na kar je zapel pevski moški in ženski zbor. Podoknice se je udeležilo po zastopnikih tudi gasilno društvo na Škofljici pod vodstvom g. Ogorelca. Gospod nadučitelj se je gasilcem za njih prireditve zahvalil v lepih besedah. Po podoknici so gasilci in njih prijatelji odšli v gostilno k Smoletu, kjer se je med petjem razvila vesela zabava. Ta podoknica naj bo dokaz, da znajo naši ljudje ceniti delo vseh onih, ki delajo v njegovo korist. Na pomoč!

Škofjeloško gasilno društvo je imelo pred kratkim svoj redni občni zbor. Načelnik društva tov. Debelak konstatuje sklepčnost, pozdravi zbrane gasilce, navzočega župana g. Hafnerja in prisotne podporne člane. Tajnik tov. Kramar poroča o delovanju društva ter sporoči, da sta blagajnik tov. Thaler in odbornik tov. Babič zaradi v društvo zanešenih spletkarij odložila svoje posle, kar se vzame obžaluje na znanje. O denarnem stanju društva je poročal začasni blagajnik. Pri volitvi odbora prišlo je nekaj, kar je tlelo v društvu, na dan. Nekdo predlaga vzklikno volitev doslejnega načelnika tov. Debelaka, Debelak odkloni vzklikno volitev in odredi tajno volitev. Izmed 38 članov je volilo 31 članov za in 7 proti velezaslužnemu načelniku tov. Debelaku. Za podnačelnika je bil izvoljen tov. Grogar. Pri slučajnostih je sedmerica malkontentov predlagala pristop k »novi« zvezi, pa je temeljito pogorela. Tov. Jamnik temeljito ožigosa gonjo proti gasilnemu društvu, ki 38 let z največjo marljivostjo deluje na polju človekoljubja, da se mu pičice ne more očitati. H koncu se sklene izpremena pravil in zvestoba »stari« zvezi.

Postovoljno gasilno in reševalno društvo v Kranju pogostilo je kakor običajno vsako leto po občnem zboru tudi letos svoje moštvo. Teh sestankov se ne vesele samo gasilci, temveč tudi drugi prijatelji gasilnega društva. Vsaj je pa tudi lepa in neprisiljena zabava! Kje se boš pa potem zabaval, če v krogu gasilcev ne?! Za zabavo je skrbel

tudi orkester godbe pož. brambe, ki je pod vodstvom kapelnika g. Pöschla igral prav pridno in dobro. Da so se pele tudi domače fantovske pesmi, je samoobsebi umevno. Letos nas je presenetil tov. Holzhaacker s svojim skioptikonom in s primernim predavanjem ter nam razkazal krasne skioptične slike čarobnih Benetk in slike dunajskega reševalnega društva od svojega početka, to je od leta 1883 naprej, pa do danes. Za te zadnje slike so se zlasti zanimali gasilci, vsaj so pa tudi poučljive zanje. Tov. Holzhaackerju bi najtopleje priporočali, da bi s svojim skioptikonom predaval tudi pri gasilnih društvih na deželi, in prepričani smo, da mu bodo vsi hvaležni, zlasti če jim bode razkazal slike dunajskega reševalnega društva, ki spada pod gasilsko stroko. Ta večer je bil čez vse lep in zabaven ter gre za to v prvi vrsti zahvala tov. Holzhaackerju. Veselih src smo se razšli v prijetni nadi, da nam tov. Holzhaacker prav kmalu priredi zopet kako predavanje, združeno s skioptičnimi slikami.

Prostovoljno gasilno društvo v Višnji gori je imelo dne 25. januarja 1914 redni občni zbor. Pri tej priliki podelil je načelnik Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem tov. Turk sedmerim zaslužnim članom častne gasilske kolajne. V odbor so bili izvoljeni delavni člani in kremeniti značaji, ki se za milimeter ne ganejo od vzvišenih ciljev gasilstva.

Gasilno društvo v Begunjah je imelo meseca januarja dva občna zbora. Spletke, ki so jih zanesli švigašvaga gasilci v društvo, niso dosegle svojega namena; vodstvo društva se je poverilo jeklenim značajem. Švigašvagarji so poparjeni.

Gasilno društvo v Radečah pri Zidanem mostu je imelo dne 6. januarja svoj občni zbor. Načelnikom je bil izvoljen zopet tov. Oroslov Kos, posestnik in pekovski mojster v Radečah, kljub temu, da je prvo izvolitev odklonil; za blagajnika pa, ker je tov. Anton Polanec že v naprej morebitno izvolitev odklonil, je bil izvoljen tov. Jakob Leder, gostilničar v Radečah. Ves ostali odbor je ostal pri starem.

Gasilno društvo v Trbovljah je imelo začetkom meseca februarja svoj redni občni zbor. V odbor so bili izvoljeni tov.: Ivan Kramar za načelnika, Anton Počivavšek za podnačelnika, Joso Čeh za blagajnika, Juro Naglav za tajnika, Fran Kajtna, Fran Plavšak, Niko Pinterič, Fran Pungarčar, Fran Grosar, And. Mulgaj, dr. Alb. Kramar, Al. Prašnikar, dr. Ant. Jamar in Fran Guček za odbornike. Društvo ima 52 izvršujočih članov, ter je imelo v preteklem letu 17 vaj in 6 večjih požarov. Društvo je naročilo 20 izvodov plačljivega »Gasilca«. Gasilci posnemajte Trboveljčane, ker s tem pripomorete k rednemu izdajanju »Gasilca«.

Požari.

Iz Zidanega mosta. (Velik požar.) Pred kratkim je pričelo goreti v rafineriji tukajšnje Wetheimerjeve tovarne za olje. Olje v neki železni cevi je zmrznilo in eden izmed delavcev ga je skušal z žarečim ogljenom stopiti. Olje se je pa vnela in kmalu je zavzel silovit ogenj glavno poslopje in skladišče za oljate kolače. Prvi ste prihiteli na pomoč loška in radeška požarna bramba. Ker se gorečih poposlopij, v katerih je gorelo olje s strašno vehemenco, seveda ni dalo gasiti, so loški požarniki varovali poslopje s pisarno in posebni magacin za olje, radeški pa bližnjo Salčičevo gostilno. V mraku ste prihiteli še na pomoč laška in celjska mestna požarna bramba s parno brizgalno. Gašenje je bilo vsled hudega mraza in vehementnega ognja težavno in zelo nevarno. Gorelo je celo noč naprej, ponoči je nudilo obširno pogorišče strašno sliko. Zaloge so nekaj rešili, mnogo pa je zgorelo.

Požar. V Stremu pri Sobotoci je divjal 11. marca velikanski požar, ki je uničil nad 42 hiš. Skoro cela vas je

uničena. Škoda je ogromna. Več oseb je ranjenih, število pogrešancev še ni znano. — Po požaru litografičnega zavoda Weigardta so pogrešali tudi šest ognjegasev.

Vransko. (Ogenj.) Pred dnevi je pogorelo gospodarsko poslopje posestnice Ane Prizlanove iz Spod. gorce pri Braslovčah. Dasi se je braslovška požarna bramba trudila na vse moči, ji je bilo mogoče požar samo omejiti in rešiti hišo. Prizlanova nima nikjer nkake zavarovalnine. Pravijo, da je ogenj nastal vsled nerodnosti z lučjo.

Požar pri pogozdovanju Krasa. Pred nekaj dnevi so pospravljali delavci pod vodstvom Ivana Derenčina iz Ilirske Bistrice že prejšnje leto požgane nasade v okolici Ilirske Bistrice. Da se spravi omenjeni material proč, so zanetili ogenj, ki pa se je vsled bore razširil na suho travo in na bližnje nasade in jih poškodoval v širini treh do štirih hektarjev. Ogenj je lokaliziral Derenčin in več delavcev.

Eksplodizija in požar v tovarni. V Rumelsburgu pri Berolinu je eksplodiral v tovarni za mlin parni kotel. Eksplodizija je porušila en del tovarne, cela tovarna je začela goreti. Ko se je posrečilo ogenj pogasiti, so videli, kako ogromno škodo je napravila eksplozija. Kotel, ki je eksplodiral, je še skoro nov. Izpod razvalin so potegnili 9 mrtvecev in sicer enega inženirja, dva mojstra in 6 delavcev. Vsi ponesrečenci, razun enega delavca, so ožejeni in imajo veliko otrok; 8 delavcev je težko ranjenih in veliko delavcev lahko ranjenih. Kaj je povzročilo eksplozijo, ni znano. Škodo cenijo čez pol milijona mark.

Kozolec je zažgal neznan zlikovec posestnici Ani Brezarjevi na Primskovem dne 1. sušca okoli 8. ure zvečer. Ogenj je napravil nad 100 kron škode. Kozolec ni bil zavarovan. Domačinom se je po napornem delu posrečilo ogenj omejiti.

Ogenj. Dne 16. t. m. popoldne je izbruhnil na podstrešju hiše Janeza Drolca iz Jesenovega pri Št. Gothardu v kamniškem okraju ogenj, ki je v kratkem času vpepelil s slamo krito poslopje in v bližini stoječe gospodarsko poslopje. Ker so domačini začeli takoj gasiti in ker je vlekel ugoden veter, se je gasilec posrečilo ogenj lokalizirati. Pogorelec ni bil zavarovan. Kako je ogenj nastal, se doslej še ne ve.

Ogenj. Dne 18. t. m. popoldne je izbruhnil ogenj v listnici Marije Zorič iz Drenovca, občina Krško. Ogenj je tekom ene ure uničil listnico, hlev za prašiče in leseno vinsko klet z več sodi vred. Zgorela je tudi vsa obleka, last Zoričeve in njenih otrok, kakor tudi več gospodarskega in poljedelskega orodja ter klaja. Da se ni ogenj razširil, se je zahvaliti hitremu in energičnemu nastopu domačinov in vinograjskih delavcev, ki so gasili. Škoda znaša 1300 kron, zavarovalnina pa samo 800 K. Zažgali so otroci.

Požig. Dne 24. t. m. okrog desete ure ponoči je izbruhnil ogenj v hiši posestnika Janeza Milavca v Studenem pri Postojni. Ogenj se je hitro razširil in je v kratkem času uničil hišo, gospodarsko poslopje, slamo in krmo ter se je poprijel nato gospodarskega poslopja Jakoba Milavca in gostilničarke Karoline Turk. Poslopja obeh imenovanih so pogorela do tal. Bila je velika nevarnost, da se ogenj razširi tudi na sosednje hiše, ki so vse s slamo krite. To nesrečo so preprečili domačini in požarna bramba iz Studenega, ki je na vso moč gasila. Na mesto nesreče je prišla tudi požarna bramba iz Postojne. Tako se je slednjič posrečilo ogenj lokalizirati. Skupna škoda znaša 10 tisoč kron. Kako je ogenj nastal, se še ne ve natanko, vendar se govori, da gre za požig. Orožništvo je tudi aretiralo nekega tamošnjega posestnika in ga izročilo okrajnemu sodišču v Postojni, ker je hudo na sumu, da je on zažgal.

Lipnica. (Požar.) Dne 25. t. m. je pričelo goreti v gospodarskem poslopju posestnika Frana Gradišnika. Z velikim naporom je bilo požarni brambi možno, ogenj omejiti. Škode je 3000 K in jo zavarovalnina le deloma krije. Vzrok požara doslej še ni dognan. Živino so rešili.

Literatura in kritika.

Sbornik zemske ustr. hasičske jednote kral. Češkeho je kakor druga leta izšel tudi za leto 1914. Sborniku je priložena v posebni knjižici statistika češkega gasilstva. Cena 1 K 20 vin.

Knjigarna Ph. L. Jung, strokovna gasilska knjigotrnica v Monakovem, O. VII., Frühlingstrasse 20, je ravno kar izdala zbirko učinkov elektrike in navodil k preprečanju nevarnosti. Cena: 1 kos 8 pf., 50 kosov 3 M 50 pf., 100 kosov 6 M.

Hasičske Rozhledy praznujejo letos 20letnico rednega izhajanja. Številka 1. je izšla v slavnostni obliki ter na prvi strani prinaša pesnico K. O. Hubaleka »Hasičskym Rozhledum«.

Razne stvari.

† **Karl Jäger.** V sredo, 21. januarja, je preminul po dolgi in mučni bolezni kavarnar in posestnik v Kranju tovariš Karl Jäger. S pokojnikom je izgubila njegova rodina skrbnega in dobrega očeta, mesto uglednega meščana, narodna in človekoljubna društva darežljivega podpornika, vsi pa, ki so z njim občevali, ljubeznivega in odkritega prijatelja. Porojen leta 1842. v Raweisch-u (v kantonu Graubünden v Švici) je že začetkom šestdesetih let prišel v Ljubljano, kjer je stopil v službo v čitalnici. V ljubljanski čitalnici so se takrat zbirali vsi slovenski veljaki in pokojnik je vedel marsikaj zanimivega povedati iz tistih časov. Jäger je bil potem nekaj časa zaposlen v Idriji, vrnil se je od tam zopet v Ljubljano in l. 1867. je prevzel kavarno Geiger v Kranju. Tu se je predvsem brigal za svojo obrt, a z delavnostjo in marljivostjo se je kmalu postavil na lastne noge in skoro tudi zavzel odlično mesto v družabnem življenju. Bil je več let občinski odbornik, soustanovnik »Meščanske godbe« in »Kreditnega društva«, njega dolgoletni ravnatelj in do zadnjega član nadzorstva. S posebno ljubeznijo se je pa oklepal prostovoljne požarne brambe. Bil je med njenimi ustanovniki, dolgo vrsto let njen načelnik in vsikdar velikodušen podpornik. Za vse te zasluge ga je gasilno društvo imenovalo častnim članom in častnim načelnikom. Dne 23. januarja smo spremili t. Karla Jägera k zadnjemu počitku. Pogreba se je udeležila »Narodna čitalnica« korporativno z zastavo, prav tako gasilno društvo, po deputacijah pa požarne brambe iz Dupelj, Ljubljane, Stržišča in Tržiča. Zastopan je bil občinski odbor, zastopana so bila različna društva in veliko število žalujočega občinstva je pričalo o priljubljenosti ranjkega Jägera v vseh krogih. Poštenemu in značajnemu možu večni spomin in lahka zemlja!

† **Ferdinand Kuklich.** Bratje Čehi so dne 15. januarja t. l. položili k večnemu počitku enega najdelavnejših mož na gasilskem polju, tovariša Ferdinanda Kukliča. Rajnik je bil poveljnik gasilnega društva v Smichovu poleg tega pa zastopnik in odbornik v različnih gasilskih zastopih. Bratom Čehom naše sožalje, rajniku pa mir in pokoj!

Iz Škofljice. Nekatera naša gasilna društva tožijo, da od nikoder ne dobe nič podpore. Tudi pri nas je tako. Ali zaradi tega še ne izgubimo upanja v naš obstanek, temveč si pomagamo sami. Tako smo napravili 1. februarja t. l. pipčarsko veselico, katera je prinesla našemu gasilnemu društvu kakih 70 K in Ciril-Metodovi družbi lep donesek. Bratska društva! Posnemajte nas, napravite vsako leto vsaj par takih in podobnih veselic, za katere ni potreba ne odrov in nikakih posebnih priprav razven nekaj dobre volje, pa boste kmalu spoznali, da je tudi v domači vasi velika pomoč, samo poiskati jo je treba. Pre-skrbite si povsod nabilralnikov za gasilno društvo pa jih postavite na mize društvu naklonjenih gostilničarjev. Že

nad 170 K smo dobili iz teh nabiralnikov v 1 letu! Ker smo že omenili dohodek naše veselice je prav, da izrekamo na tem mestu tudi zahvalo cenjenim gospodičnam in vrlim gospodom, ki so pomagali, da je veselica tako lepe uspela. Ne bomo naštevati posamezno njih imen, saj bi jim to morda še ljubo ne bilo, hvali jih zadosti njih lastna zavest, da so koristili dobri stvari, pač pa kličemo njim in vsem dobrotnikom naše zveze še enkrat: Bog plati! Na pomoč! Odbor.

Adolfu Seidlu starosti gasilske župe v Nachodu je Njegovo Veličanstvo, podelilo zlat zaslužni križec s krono za zasluge na polju gasilstva. Častitamo!

Sankcionirana deželna postava. Cesar je sankcioniral štajersko deželno postavo, s katero se določajo doneski zavarovalnic za one stroške gasilnih društev, ki nastanejo s podpiranjem ponesrečenih gasilcev, oziroma njihovih rodbin in z odškodninami za konje, ki so bili poškodovani pri prevozu brizgalnic, oziroma moštva k požarom.

Gasilci in blazen samomorilec. Adjunkt državnih železnic na Dunaju Leo Spitzer se je hotel umoriti. Zaprl se je v svoje stanovanje in je sprožil nase več streliv. Ko so to ljudje zapazili, je zaprla policija in požarna bramba ulico, nakar so gasilci vlomili v Spitzerjevo stanovanje. Gasilci so nastavili na Spitzerja tok vode, nakar so ga premagali in ga odpeljali v bolnico. Spitzer je težko ranjen. Kakor se je dognalo, je mož zblaznel in je v blaznosti hotel izvršiti samomor.

Gasilno društvo v Kranjski gori je deželna vlada z odlokom z dne 10. januarja t. l. na neprestano natolcevanje od strani nekaterih škodljivcev razpustila. Vzrok razpusta so baje fantovski grehi v gasilstvu osivelih mož. Škodljivcem je s tem pri sreč odleglo.

Gasilstvo v Nemčiji. Po najnovejših izkazih je v Nemčiji 25.588 gasilnih društev z 1.471.946 člani, 478 tovarniških društev z 8145 člani, 59 poklicnih zborov s 6726 člani, 8241 društev s 553.840 člani izven organizacije; skupaj 34.366 društev z 2.040.657 člani. Na 1862 prebivalcev pride eno gasilno društvo, vsak 31. prebivalec je član gasilnega društva. Klerikalnih in liberalnih gasilnih društev nimajo — so torej za nami.

London ima 97 gasilskih zborov. Za nastop rabi posamezni zbor 6-7 do 9-11 sekunde.

Pogovori.

Tovarišu **M. A. v P.:** Očitek, da je »stara« zveza razdeljevala prispevke zavarovalnic tako, da najpotrebnejši niso ničesar dobili, nima podlage. Prispevke je prejkotslej razdeljeval deželni odbor. Tje dirigirajte vaše snubce.

Tovarišu **J. N. v T.:** Naročnino 20 istisov »Gasilca« smo vzeli na znanje. Poštno položnico obenem odpošiljamo.

Tovarišu **F. K. v M.:** Ni mogoče! Deželni odbor je v seji dne 12. januarja t. l. dovolil le tele podpore: Mošnje 400 K, Boh. Bistrica 400 K, Dovje 300 K, Ravte 300 K, Hruševje 300 K, Selce 200 K, Sorica 100 K.

Tovarišu **J. J. v M.:** Obrnite se na eno izmed tovarn, ki priporočajo svoje blago v »Gasilec«.

Gasilnemu društvu v Ž.: Ne spuščajte se v dolgove. Najprvo skrbite za denar, potem za blago. Dolg je kakor predanec v detelji.

„Naša pesem.“ Besede E. Ganglove, uglasbil Stanko Premrl, so pri predstevstvu v zalogi. Cena 15 vinarjev.

Pravila za gasilna društva

so v zalogi zveznega tajništva. Cena 10 vinarjev.

Redovne vaje za slovensko gasilstvo

ima v zalogi uredništvo »Gasilca«. Cena 40 vinarjev.

Jubilejna ustanova

cesarja Franca Jožefa I. za onemogle in ponesrečene gasilce, oziroma njih vdove in sirote ima 7000 kron premoženja. Ustanova se je doslej podelila že trinajstim gasilcem, oziroma vdovam v znesku po 60 kron. Gasilci, nabirajte še nadalje prispevke za to ustanovo ter jih pošiljajte zveznemu predsedstvu, ki jih plodonosno nalaga v hranilnico. **Predsedstvo.**

Gasilske znamke,

ki naj bi jih gasilci prilepljali na svoja pisma, ter s tem doprinali majhen dar za jubilejno ustanovo, se dobe pri zveznem odboru v polah po 50 komadov. Tovariši, rabite pridno te znamke pri vsaki priliki, posebno pri gasilskih prireditvah, za šaljivo pošto itd. :: Cena: 100 znamk 50 vinarjev. ::

FR. P. ZAJEC,

Ljubljana, Stari trg 9.
Optik. — Strokovnjak.

Očala ščipalniki, toplo-meril, barometri, daljnogledi itd.

Z elektr. obrat. moderno urejena delavnica.

Prvi, edini slov. optičn. cenik dobi vsakdo zastonj.

Tovarniška zaloga
pripoznana najboljših
švicarskih ur

kakor vse druge
zlatnine in srebrnine.

Postrežba točna.
Cene solidne.

Fr. P. Zajec,
Ljubljana.

Cenik brezplačno!

Konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

založniki c. kr. priv. juž. železnice

Ljubljana

Franca Jožefa cesta štev. 3

priporoča veliko izbero spomladanskih novosti za gospode in dečke.

Obleke po meri.

Strogo reelna postrežba. Najnižje cene.

Velika zaloga modnega
:: blaga ::

Feliks Urbanc

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta
pri Frančiškanski cerkvi.

Blago za gasilske kroje (uni-
forme), sukno in plateno,
:: različne kakovosti. ::

Za gasilna društva lahki pla-
:: čilni pogoji. ::

Oljnate barve, fasadne barve za hiše, kranjski
firnež, karbolnej za drevesa, mavec (gips) za
podobarje in stavbe, čopiči za vsako obrt, kakor
tudi vseh vrst mazila in olja za stroje priporoča

A. ZANKL sinovi

c. in kr. dvorni založniki.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev,
:: lakov in steklarskega kleja v Ljubljani. ::

Zahtevajte cenike.

Zahtevajte cenike.

Jernej Ložar, Ljubljana

krojaški mojster - Sv. Petra cesta 22

priporoča

svojo krojaško delavnico za izdelavo
uniformskih oblek
za požarno brambo.

Solidno delo.

Fini kroj.

Točna postrežba. Nizke cene.

Mestna hranilnica ljubljanska Ljubljana, Prešernova ulica 3.

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa

koncem leta 1913 . K 700,000.000.—

Vlog „ 43,500.000.—

Rezervnega zaklada . . . 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obre-
stuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno**
varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

J KETTE

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta 3.

Specialna trgovina klobukov, če-
pic, kravat, perila in vseh drugih
potrebščin za gospode in dečke.

Lastna tovarna ur
:: v Švici. ::

F. ČUDEN

Ljubljana, Prešernova ulica 1

(nasproti frančiškanske cerkve).

POSREDAVAJEMO VSEGA

„UNION“ ure najboljše in
najbolj natančne

Zlatnina. Srebrnina.

Zahtevajte moj glavni CENIK
zastonj in poštne prosto.

Izgotovljene obleke in suknje

za moške, ženske, dečke in otroke dobite
v obilni izbiri po zanesljivo nizkih cenah v

manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“

v Ljubljani „Pred Škofijo“ št. 3, Medarska ulica,
Lingerjeva ulica (podružnica tvrde R. Miklauc).

Velika izbira blaga za obleke, za perilo, postelje,
odeje itd. — Na željo izgotavlja se obleka tudi po
lastnemu krojaču. — Cenik razpošilja se na zahtevo
poštne prosto.

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic.

Priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnih uniformskih predmetov za gasilna društva. Posebno opozarjam na moje nepremočljive naramnice za moštvo, ki ohranijo vedno svojo obliko. Največja zaloga vsakovrstnih uniformskih predmetov za uradnike, vojake, železničarje, orožnike itd. Prodaja častnih kolajn in jubilejnih križcev, prodaja raznih trakov za častne znake.

Ceniki uniformskih predmetov za gasilna društva zastonj in poštne prosto.

Nakup vsakovrstnih kož od divjačine po najvišji ceni.

Lastna delavnica.

Postrežba točna.

Cene
nizke.

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
Frančiškanska ulica šte. 6

priporoča slavnim županstvom ter vsem
:: c. kr. in drugim javnim uradom svojo ::

popolno zalogo

uradnih tiskovin

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim gasilskim, narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Pozor! Pozor!

Gasilna društva!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh potrebščin za gasilna društva kakor:

pasove, naramnice, rokavice, signalne rogo-ve, hupne

piščalke, vrvice, vrvi za plezalce, cevi, cevne obveze

čelade, čepice, sekirice, kuple zlate in usnjate

ovijaki, bakle, platneni vedri, cvilih itd.

Sploh vse v gasilna društva spadajoče predmete. Vzorec cevi, kakor cvilih za delavne obleke na razpolago. — Dalje, prevzema tvrdka tudi popravilo poškodovanih čelad in sekiric!

Obilnim cenjenim naročbam se priporoča

Benedikt & Co.

Ustanovitev tvrdke 1830.

Ljubljana. Ljubljana.

Ustanovljena leta 1869.

Mnogoštevilnokrat odlikovana tovarna gasilnega orodja tvrdke

Konrad Rosenbauer

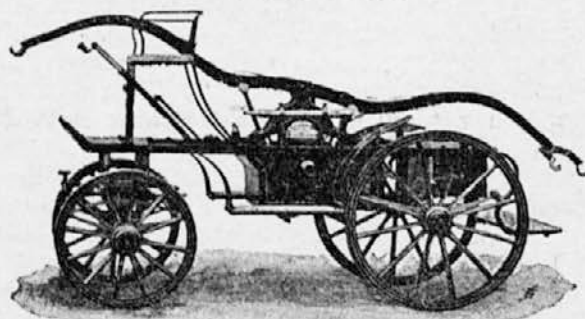
v Linou ob Donavi.

Zastopnik

Fran Samsa v Zagrebu

Gunduličeva ulica št. 21.

Telefon šte. 1586.

Priporoča se vsem cenjenim gasilnim društvom, občinam in tovarnam za cenjena naročila vseh potrebščin

gasilnih predmetov.

Bencinmotornih brizgalnic najnovejši sestav, koji vse ostale prekaša, parnih brizgalnic, voznih brizgalnic, patentirano snemalko „Triumf“. Velika zaloga predmetov za osobne opreme, sanitetno orodje, izvrstne cevi, čelade, pasove, elegantne sekirice, čepice itd.

Najpovolnejši plačilni pogoji.

Najstarejši strokovni zavodi v Avstriji.

Osrednja prodajalnica

**brizgalen, gasilskih potrebščin, telovadnega orodja
in avtomobilov**

Tovarne:

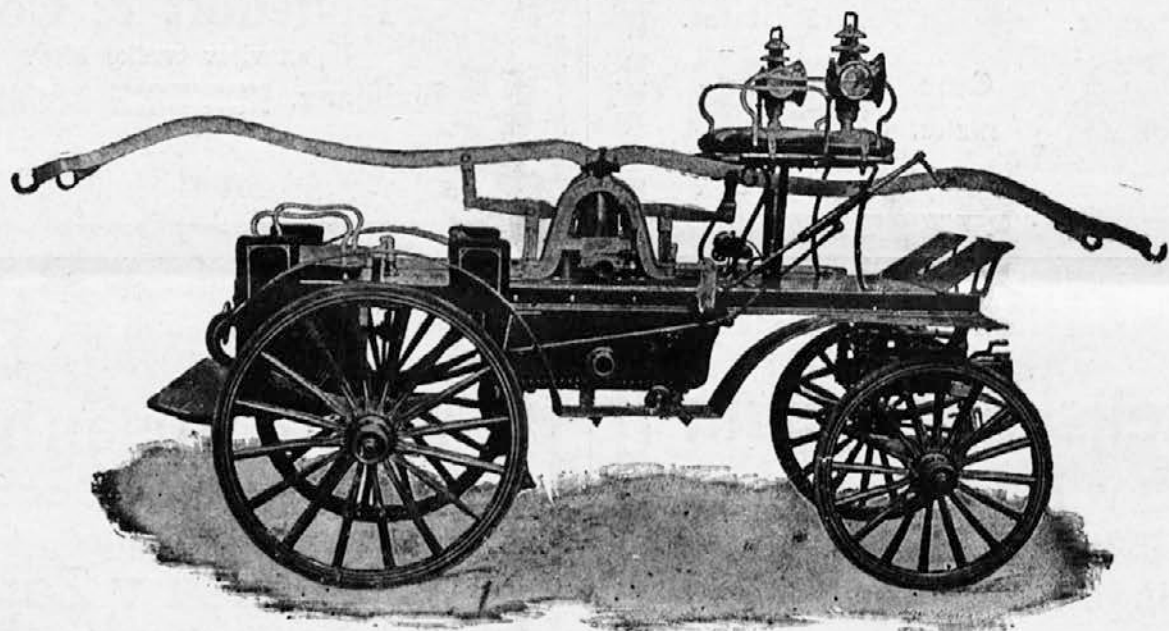
R. A. Smekal, Smichov.
V. J. Stratilek, Vis. Myto.
V. K. Šmakal, Praga.

Praga-Smichov
zadruga z omejenim jamstvom.

Telefon št. 1722.

Naslov za brzojavke:
Gasilska prodajalnica,
— Smichov. —

Priporoča vsem c. kr. oblastim, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevi in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum trdke so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih trdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomu. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter ima od različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagredu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravlje, Idrija, Predoslje, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in St. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idrijsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice „univerzalke“ na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva bodisi za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdeluje trdka vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke. — Za vse stroje se jamči pet let.